

Niemcy: sukces chadecji w Szlezwiku-Holsztynie

Kamil Frymark

8 maja w wyborach do parlamentu kraju związkowego w Szlezwiku-Holsztynie zwyciężyła rządząca tam dotychczas CDU. Według wstępnych danych chadecja zdobyła 43,4% głosów (wzrost o 11,4 p.p. względem 2017 r.), co przełoży się na 34 z 69 miejsc. Współrządzący Zieloni po raz pierwszy w historii landu zajęli drugie miejsce – uzyskali 14 mandatów. Głosowało na nich 18,3% wyborców (+5,4 p.p.). SPD straciła 11,3 p.p. i z wynikiem 16% zajmie 12 miejsc. Najmniejszy koalicjant landowego rządu – FDP – otrzymał 6,4% głosów (-5,1 p.p.), co da mu 5 mandatów. W landtagu swą reprezentację będzie miał także Związek Wyborców Południowego Szlezwika (Südschleswigsche Wählerverband, SSW) – partia mniejszości duńskiej i fryzyjskiej, która dzięki poparciu 5,7% wyborców (+2,4 p.p.) obsadzi 4 mandaty. Do parlamentu nie wejdą natomiast AfD (4,4%, -1,5 p.p.) i Lewica (1,7%, -2,1 p.p.). Frekwencja wyniosła 60,4% (-3,8 p.p.).

Komentarz

- Sukces CDU wzmocni partię przed najważniejszymi w tym roku wyborami w najludniejszym landzie – Nadrenii Północnej-Westfalii (NRW, 15 maja). Elekcję w NRW postrzega się w Niemczech jako drugie po elekcji do Bundestagu najważniejsze wydarzenie wyborcze, a szanse CDU i SPD są tam wyrównane – w sondażach uzyskują po ok. 30% poparcia. Wyraźne zwycięstwo umocni również pozycję premiera landu Daniela Günthera w CDU, czyniąc go de facto drugim po przewodniczącym Friedrichu Merzu politykiem ugrupowania. Będzie to miało znaczenie szczególnie w kontekście dalszych debat programowych w chadecji. Günther to rzecznik liberalnego (kojarzonego z kanclerz Angelą Merkel) skrzydła CDU, w przeszłości był skonfliktowany zarówno z Merzem, jak i z Markusem Söderem – premierem Bawarii i przewodniczącym CSU.
- O triumfie chadecji zdecydowała wyjątkowa popularność premiera landu oraz zadowolenie z jego rządów wykraczające ponad partyjne sympatie mieszkańców. Günther to najlepiej oceniany z premierów wszystkich szesnastu krajów związkowych – z pracy gabinetu w Szlezwiku-Holsztynie było zadowolonych 75% uprawnionych do głosowania (badania ośrodka Infratest dimap z 8 maja). Ponadto wyborcy ocenili najwyżej kompetencje CDU w większości najważniejszych obszarów w kampanii (poza polityką klimatyczną, gdzie zdecydowanie wygrali Zieloni), dzięki czemu ugrupowanie pozyskało głosy osób dotychczas opowiadających się za innymi partiami (najwięcej z SPD, ok. 70 tys.). Chadecy najskuteczniej mobilizowali również dotychczas niegłosujących. W kampanii dominowały zagadnienia z zakresu polityki klimatycznej i energetycznej, kwestia wzrostu cen oraz edukacja. Temat wojny na Ukrainie był decydujący jedynie dla 9% badanych.

- Niepowodzenie SPD wiąże się z brakiem wyrazistego lokalnego lidera – z działalności Thomasa Losse-Müllera, głównego kandydata ugrupowania, było zadowolonych tylko 21% ankietowanych. W porównaniu z poprzednimi wyborami SPD straciła poparcie również pod względem oceny kompetencji. W wielu dziedzinach – zwłaszcza takich jak gospodarka, praca i finanse – wartości te spadły praktycznie o połowę. Obecnie zaledwie 16% respondentów uważa, że SPD to partia, która najlepiej poradzi sobie z najważniejszymi problemami w landzie (w 2017 r. odsetek ten wynosił 34%). Porażkę pogłębiła jednak również postawa rządu federalnego wobec wojny na Ukrainie, a przede wszystkim nieskuteczna komunikacja kanclerza Olafa Scholza – jego „niezdecydowanie” w tej sprawie krytykuje 58% mieszkańców landu. Ten aspekt będzie obciążeniem także przed wyborami w NRW. Tylko 27% wyborców w Szlezwiku-Holsztynie i 36% w NRW uważa, że kanclerz jest wsparciem dla SPD w elekcjach regionalnych. Przekonaniu obywateli do działań rządu związanych z wojną i rozwianiu ich obaw miało służyć przemówienie telewizyjne wygłoszone przez Scholza 8 maja z okazji rocznicy zakończenia II wojny światowej.
- Wzrost popularność Zielonych to zasługa głównie młodych wyborców i dobrej oceny działalności ministrów federalnych, w tym przede wszystkim pochodzącego z tego landu wicekanclerza Roberta Habecka. W grupie wiekowej 16–24 lata (czynne prawo wyborcze przysługuje osobom po ukończeniu 16. r.ż.) Zieloni byli najpopularniejsi – uzyskali 25% głosów. Według 69% badanych były wicepremier Szlezwika-Holsztynu Habeck skutecznie wsparł swoje ugrupowanie w wyborach (w tej kategorii uzyskał najlepszy wynik wśród polityków federalnych). Współrządzącą na szczeblu centralnym partię coraz częściej postrzega się też jako tę, która skutecznie rozwiązuje problemy lokalnej społeczności. Dotyczy to przede wszystkim najważniejszych dla Zielonych tematów – ochrony klimatu (56% badanych, w przypadku CDU 11%) oraz zapewnienia dostaw energii (29%, tak samo jak chadecja). Inaczej niż w przypadku Zielonych, udział w koalicji zarówno na poziomie landowym, jak i federalnym nie przełożył się na wzrost poparcia dla FDP. Głosujący krytycznie oceniają politykę fiskalną ministra finansów Christiana Lindnera. Nawet wśród elektoratu liberałów kursem partii w tym obszarze jest rozczarowanych 35% ankietowanych.
- Elekcja pokazała osłabienie partii skrajnych – AfD i Lewicy. Porażka tej pierwszej utrwala trend spadku poparcia dla niej w zachodnich landach. W żadnym z nich nie przekracza ono 10%, a w sondażach w NRW sięga zaledwie 7%. Wybory w Szlezwiku-Holsztynie są pierwszymi, w których AfD nie wejdzie ponownie do landtagu. Osłabi to struktury i finanse ugrupowania oraz zintensyfikuje debatę o dalszym kierunku jego rozwoju. Głęboki kryzys widać też w Lewicy, która po raz kolejny nie przekroczyła progu wyborczego i zapewne nie odniesie sukcesu także w NRW, gdzie cieszy się poparciem ok. 3% wyborców. Partię od czasu porażki w elekcji do Bundestagu w 2021 r. trawią konflikty personalne i programowe (m.in. w kwestii stosunku do Rosji) oraz skandale (m.in. dotyczące możliwego molestowania seksualnego).
- Wysokie zwycięstwo CDU pozwala na wybór do nowo tworzonego rządu jednego, a nie jak dotąd dwóch koalicjantów. W powyborczych wypowiedziach premier Günther chwalił dotychczasową współpracę z obiema partiami i zapowiedział rozmowy wstępne zarówno z Zielonymi, jak i FDP. Z perspektywy chadecji stabilna większość z Zielonymi

zapewniłaby poparcie społeczne dla kontynuowania transformacji energetycznej. Kwestia ta jest jednym z najważniejszych tematów politycznych w landzie.